

Els somriures s'han acabat

2019-10-17

DANI ASKUNZE

Anit a peu de carrer, el fotoperiodista Jordi Borràs comentava alguns elements que es distingeixen en els esdeveniments dels darrers dies a Catalunya: que "no són infiltrats, són joves emprenyats" als que "els han robat l'horitzó social i nacional", i que "això no ho controla ningú", "ni el Tsunami, ni els CDR ni cap partit"¹. Probablement això resulti insuficient per comprendre la magnitud de l'escenari que s'obre, certament, però ens dóna al mateix temps una base encertada per entendre que és el que està passant i, sobretot, que pot passar a partir d'ara.

Aquesta vegada ha sigut l'esperada sentència del Tribunal Suprem -amb condemnes per sedició i importants penes de presó- contra els líders del procés la que hi ha introduït a Catalunya en un nou cicle de mobilització. Passada i, en part, oblidada queda la recent operació policial contra nou persones acusades de terrorisme, que es podia entendre com un avís repressiu de caràcter preventiu, pel que pogués ser. Igualment, però, ha passat.

Les massives i audaces mobilitzacions i bloquejos en clau de desobediència civil convocades per un fantasmagòric Tsunami Democràtic -en el que sembla l'última metamorfosi activista del vessant de carrer del procés-, han demostrat en poques hores ser un marc excessivament estret per aconseguir enquadrar a unes masses -o almenys un sector d'aquestes, de moment difícil de quantificar- de les quals el cansament i la frustració sembla no haver estat ben calculat pels seus líders. Raons no en falten: la promesa República que no arriba, el cansament per l'etern espiral del procés, el cada vegada major cost repressiu que suposa ser carn de canó, juntament amb el poc dissimulat col·laboracionisme del Govern i els seus Mossos. Per no parlar de la crisi social que subjuga des d'un inici el conflicte català en termes de classe.

És mitjançant els mètodes de lluita com s'ha demostrat la ruptura: s'han posat sobre la taula els límits de l'ús i abús de la performance, arribant a l'abrupte final del pacifisme naïf, i la mateixa tossuda realitat ha tallat de soca-rel la possibilitat de continuar les mostres d'amor a la nostra policia -la mateixa que ha demostrat una vegada més que no té res a envejar en el seu zel repressiu a la resta d'uniformats-. Tot i això, la qüestió de les formes -no per ser menys important- no ha sigut més que el catalitzador d'una qüestió de fons, de contingut.

Aquesta qüestió té gran importància política, i constitueix una fita en el recorregut recent del conflicte català. Per primera vegada la burgesia catalanista que dirigeix el procés ha perdut el control absolut del moviment que ostentava fins fa poc. Així, tant la seva darrera pantalla activista (el Tsunami), com les seves organitzacions polítiques (JxCat i ERC) i socials (ANC i Òmnium) s'han vist superades al carrer, inclús els líders empresonats pels quals paradoxalment s'havien rellançat a les mobilitzacions, han perdut la seva autoritat moral per imposar a aquestes altures mitjançant Twitter el que és correcte i el que no ho és. Així doncs, la massa homogènia i irrompible que fins ara havia sigut el procés, com a "forma de cavalcar el tigre de la insatisfacció de les

[1] <https://twitter.com/jordiborras/status/1184722260545945600>

masses abans que es girin a la seva contra"², s'ha demostrat que ha deixat de ser infal·lible. Les raons pel nerviosisme entre les elits processistes són més que justificades.

Ara bé, cada cosa en la seva mesura. L'esgotament de la capacitat indefinida dels líders per teledirigir a les masses s'ha donat mitjançant una important insubordinació d'un sector -el qual no perdonaran-, que tot i això, no s'ha transformat pel moment en una confrontació clara i directa vers aquests líders. I és que, com tota explosió espontània de ràbia, hi manca articulació i coherència. En aquest sentit, és lògic que sorgeixin dubtes respecte al possible recorregut que pot experimentar aquest sector amb un rumb propi i una alternativa diferenciada, per la qual, a més de valentia fa falta capacitat, poder. Això està relacionat amb el caràcter de classe d'aquest darrer fenomen. Si el moviment català ha estat fonamentalment engreixat -encara que no dirigit- per una part important de les classes mitjanes -és a dir, de l'aristocràcia obrera i de la petita burgesia, quedant fora del proletariat profund-, el seu sector recentment radicalitzat està compost probablement per les capes més baixes d'aquestes classes mitjanes, més ofegades pel procés de proletarització, personificant-se de forma més visible en joves i estudiants.

Però tornem de nou al canvi de correlació de forces en el moviment català. En el moment que la burgesia catalanista ha deixat de dirigir a la seva voluntat l'eix Poble català vs. Estat espanyol i ha vist els seus riscos, ha corregut espantada a protegir-se sota un altre eix, demòcrates vs. violents, del que a Euskal Herria coneixem àmpliament les conseqüències. Així, el tancament de files dels sectors d'ordre, el tàndem Torra-Sánchez aïllant els incontrolats, desencadenarà sobre aquests -ja està passant- la fúria repressiva per tallar de soca-rel, el que pot generar paral·lelament més frustració i un desenvolupament difícil de preveure.

Amb aquesta maniobra, la burgesia catalanista pot salvar els mobles, però queda excessivament exposada políticament davant les seves misèries i se li complica la pau social sota el paraigua de la unitat nacional. Podem estar, doncs, a curt termini davant un principi de fi del procés, que suposi l'entrada del conflicte català en una nova fase. I el que és el mateix, a l'aprofundiment de la crisi política a l'Estat espanyol i a la seva previsible resposta autoritària. La pròxima re-configuració de forces la veurem en el lloc privilegiat de la burgesia per llimar les diferències: el parlament resultant de les eleccions generals del 10 de novembre.

[2] <https://aginteahausten.wordpress.com/2017/10/23/cataluna-dentro-del-momento-populista/>